پیاوەکی سەد ساڵە* … نووسینی : ئەمیل زۆلا وەرگێڕانی : ئەردەڵان عەبدوڵڵا

هەموو ئێوارەیەک پیاوەکی تەمەن سەد ساڵەی باڵا بەرزم دەبینی، لەسەر یەکێک لە کورسییەکانی باخچەی لۆکسەمبورگ دادەنیشت. لە هاویناندا لەژێر سێبەری داری کەستانەکاندا دادەنیشت، لە زستانیشدا خۆی دەخستە بەردەم هەتاو لەسەر کورسییەکی ناو باخچەکە دادەنیشت و دەستی دەخستە سەر گۆچانەکەیی و خەیاڵاتی دەڕۆیشت و بیری دەکردەوە.

ئەو پیاوە پیرە سەد ساڵەیە، تەماشای منداڵەکانی دەکرد کە لە باخچەکەدا یارییان دەکرد و زەردەخەنەیەکی پاک و بێگەردی بۆ دەکردن، کە گوزارشتی لە ژیاندۆستی و سۆزی پیاوە پیرەکە دەکرد بۆ ژیان. بە دڵنیایەوە ئەو ئێستا بیر لە ساتەکانی کۆتایی ژیانی دەکاتەوە. هێمنی و دەموچاوە بەشووشەکەی گوزارشتی لە کۆمەڵێک ئەزمونی ژیان دەکرد. ئەم پیاوە زۆر سەرنجی رادەکێشام، زۆر حەزم بە قسەکانی بوو، بەتایبەتی کاتێک باسی ئەزمونی ژیانی خۆی دەکرد، ساتە خۆش و ناخۆشەکانی باس دەکرد.

لە یەکێک لە ڕۆژەکانی مانگی مارسدا، کاتێک ئاسمان بە هەورێکی گەورەی ڕەش تاریک بوو، لەناو تەموهەڵمی ئەو ڕۆژەدا، کۆشکی لۆکسەمبورگ بە ڕەنگ زەردییەوە دەردەکەوت، پیاوە پیرەکە بە گۆچانەکەی یاری بە قوڕەکەی بەرپێی دەکرد و بە دەنگێکی غەمناک و سۆزدارییەوە پێی وتم:

- دەزانی کوڕی خۆم، من لەو ڕۆژەی لەدایک بووم هەتاوەکو ئێستا، زۆر ئاسمانی باراناویی و تەمم بینیووە،چاوەکانیشم فرمێسکی زۆریان ڕشتووە، ئازار و غەمی زۆریشم کێشاوە، کاتێک منداڵێکم گیانی لە دەستدا بێت، منداڵ و نەوەکانم مردوون و منیش ئێستا بە تەنها ماومەتەوە. من ئێستا لە سەدەیەکدا دەژیم، کە هیچ سەدەی من نییە.

دواتر درێژەی بە قسەکانی داو وتی:

- هیچ کاتێک ئاوات مەخوازە کە ڕۆژێک لە ڕۆژان میانجینی تەمەنی مرۆڤ تێپەڕێنیت. مەرگ ئیسراحەتێکی پێویستە بۆ

مرۆقەکان، ئەو سنگی پیرەکان وەکو ماچی عاشقەکان دەبەستێت. من کۆمەڵێک غەم وناخۆشیم دی، هەموو رۆژەکانی ژیانیشم، ئازارو مەینەتی زۆرم جێشتووە. حوکمی پێنج پادشا و دوو ئیمپراتۆر و سێ کۆمارم بینی. هەموو ئەو هەڵانەم بینی کە دەکرێت گەلێک لە ماوەی سەدەیەکدا بیانکات. بیر لە مێژوومان بکەرەوە، چەندە فرمێسک ڕژاوە، چەند خوێن بە ناڕەوا ڕژاوە.

- ئەمڕۆ لەژێر سایەی ئەم مانگی مارسەدا، کاتێک بیر لە رۆژانی پێشووم دەکەمەوە، ئێرەیی بەوانە دەبەم کە منیان بەجێهێشتووەو مردوون. ئێرەیان پێدەبەم چونکە ئەوان ئاگایان لەو هەموو شەرمەزارییە نییە کە بەسەرماندا هات، ئەو هەموو فرمێسکانەیان نەڕشت، کە ئێمە ناچاربووین بیرێژین. بەزەییم بە خۆمدا دێتەوە چونکە هێشتا نەمردووم و دەژیم، بەزەییشم بەم ژیانەدا دێتەوە، ئەو ژیانە کە من دەبوایە زۆر زووتر بەجێمبهێشتایە.

لەکۆتاییدا وتی:

- بەدڵنیاییەوە ئەوانەی کە زوو دەمرن، شانیسان هەیە و بەر رەحمەتی خودای گەورە دەکەون.

....

مانگی ئایار هات، پیاوە پیرەکەم بینییەوە لەسەر هەمان کورسی دانیشتووە، بەڵام ئەمجارە کۆشکی لۆکسەمبۆرگ بەهۆی خۆرە زەردە ئاڵتوونیەکەوە، جوانتر دەردەکەوت، نەسیمی بایەکی فێنکیش بەسەر گژوگیاکەدا دەڕۆیشت و رەنگێکی جوانی وەنەوشەیی دابووە گوڵ و گژوگیاکە.

پیاوە پیرەکە بە زەردخەنەیەکەوە، سڵاوی لێکردم و دەستیکرد بە قسەکرد و وتی:

- کوڕەکەم، ئەمڕۆ رۆژێکی جوانی تر دێتە ژیانمەوە، هەموو وەرزەکانی بەهارم لە یادە، ئەو بەهارانەی کە تێیدا ژیاوم، هەموو خۆشییەکانی ژیانم بیر دەخاتەوە.

پاشان درێژەی پێدا و وتی:

- ئای چەندە ژیان خۆشە، چەندە حەز دەکەم لە ژێر سایەی هەوایەکی پاکدا بژیم! سەد بەهارم بینیوە، بەڵام هێشتا لە جێژ وەرگرتن لە هەتاو تێر نەبووم. گەر سەد بەهاری تریش ببینیم، بەڵام هێشتا حەسرەت بە یەکەم گەڵا و خونچە و تیشکی خۆر دەکەم. مرۆق لەگەڵ هەموو دەستپێکی ساڵێکی نوێدا، ژیانی تازە دەبێتەوە، من ئەمڕۆ هەست دەکەم تەمەنم بیست ساڵانە.
- من سوپاسگوزاری ژیانم، کە ئەو هەموو خۆشییەی پێ بەخشیووم. لە پەنا ئاگردانەکەمدا، منداڵەکانم و نەوەکانیان تەنانەت

نەوەی چوارەمیشیانم بینی. زۆریش دڵخۆشبووم کە بوومەتە باوکی خێڵەکی گەورە. ئێستاش لەناو ئەم تەنهاییەدا، هەشتا دەم بۆ ژیان خۆشە، چونکە ژیان مانای بیرەوەرییەکانە، منیش دڵخۆشیی و خۆشحاڵیی خۆم لە ساتە خۆشەکانی پێشوومدا دەبینمەوە.

- ئەوە مایەی خۆشحاڵییەکی گەورەیە بۆ من، کە شاهیدی کۆمەڵێک رووداوی مەزن بووم، ئەو سەدەیەی کە من تێدا ژیاوم، سەدەیەکی مەزن بوو. تێیدا مرۆڤ توانی زانست و ئازادی دەستبکەوێت. من دەڕۆم و تەعزییە باری بەجێهێشتنی ئەم جیهانەم، من لەو باوەڕەدام کە ئەمە بەرەو رووناکییەک هەنگاو دەنێین، کە ووردە روودە رۆشناییەکەی کز دەبێت بەڵام لە شوێنی خۆیدا راگیراوە. کاتێک بیر لە رۆحی هەقیقەت و عەدالەت دەکەمەوە، هەموو ناخۆشییەکانم لەبیر دەچێتەوە.

لە دواجاردا وتی:

- داوا لە بەهار دەکەم کە چەند ساڵێکی نوێی ترم بدداتێ و زیاتر بژیم.

....

بە بڕوای منیش ئەمە کرۆکی ژیانە کە لە دوو دەنگی جیاواز پێکدێت، دەنگێکی بێزاریی و مەرگدۆستی، دەنگێکی باوەڕبەخۆبوون و ژیاندۆستی.

لەم چەند رۆژە ناخۆش و تاریکانەی ئێستاماندا، من وا فەرەنسا دەبینم، کە لە تەنیشت کورسییەکەی ئەو پیاوە سەد ساڵییەدا دانیشتووە. بۆ ئەو منداڵانەی دەگری کە لە دەستی داون و ئەمیش هیواخوازی مەرگە، بەڵام ئەمڕۆ دەیبینم کە تینووی کەمێک هیوا و ئاواتە، بە رۆژانی پێشووی پێدەکەنێت و باوەڕی تەواویشی بە داهاتووی هەیە، باوەڕی بە خۆشی ژیان هەیە، حەز دەکات کە ژیانێکی زۆرتر بژی. ژیانێکی ئەبەدی کە بەرەو ئازادیی و رووناکی دەبات.

سەرچاوە:

اميل زولا. الفيضان و منتجات قصصية اخرى. ترجمتها عن الفرنسية. دانيال صالح. مراجعة كاظم جهاد. هيئة ابو ظبي للسياحة و الثقافة. مشروع الكلمة. الطبعة الاولى. سنة 2014 ، ابوظبي. الامرات العربية المتحدة.

پەراوێز:

*جێگەی ئاماژەیە یەکەمجار ئەمیل زۆلا ئەم کورتە چیرۆکەی لە

ڕۆژنامەی “ L’Evénement illustré“ لە 13 ی تەموزی 1868 بڵاوکردەتەوە.